

1. a-stē kipe en kram zin bmzēbā.ŋ
2. mēn en min vrimt is tē blumē g5.n gite
3. tē.gewo.ərēX spmēzē alenōX m5.r mī mājīnēs
4. spo.jēn izēn zwō.r warēk | lastēX |
5. opdat fīp kregazē bēfīmēlt bro.ūt (krigē = krijgen)
6. dē timērman hetēn splmtēr m zēn vijēr (vijēr is ouderwets Woudenbergs wordt beweerd)
7. dē fīpēr lēktē zēn līpēn5f
8. mdifēbrik isniks tēzi.an
9. kumji hiir kint ook jv
10. hej of zēX gevōns is fir glō.zē bir - glō.fēs | bō.s = baas |
11. brayōns twe.j kilo. of fir.pōnt kriko - krijjēs (kriko zijn kleine harde kersen, ook pruimen)
12. zē hen misēnvē.ivē drilitēr win opēdrūjkē | opēzo.pē is platter |
13. hē.i wō.umā midēn knapēl sl5.n
14. ikhat sēn kni ezian
15. vastanō.vēnt wort nit fē.l mer en mir ēvī.r
16. ik hēfīk dak mit han nime.ēg5.n bm | ikhētēr fīk fan | misē = met hen |
17. ik hēdēt ni(t) ēd5.n - hōr vrimt
18. wihēdēt ēd5.n - didō.r ankumt dihetēd5.n
19. spm - spmēwepē - rō.gēsbol en rō.vēsbol
20. pēt - mats - bāŋ - bēnō.uwt - — - dē wē.i - padēstul - hēX - kīkēr(t) (meerv. kīkērs) - vlīndēr en kapēl | bēnō.uwt is Veens | naXty.lē zījn nachtvīndērs - spanēvugēl is in Ederveen het woord voor vlīnder |
21. di kē.rī en vēnt mōktē dē hēlē wērlēt antfēXtē
22. iksalju krolfēs gē.ēvē (krō.lē zījn grote) | iksajē |
23. ēgēlant lō.tfē.l ō.uwē fē.ēpē offrē.kē | slo.pē is moderner |
24. hē.i het izēn knō.uw ēkrē.gē bētēr dē hōnt hētēmīs bē.ēt ēhat dat ō.rēXhētīs | hē.i izīs dō.r en hōnt ēbē.tē |
25. gē.vmē is twe.j brē.jē stē.anē - brē.jēr - dē britstē en bretstē
26. dastambe.lt stō.tō.r nime.r | stan.tbē.lt |
27. di man di hetēn lē.vēn azēn prms | azēnly.s upēnzē.r hō.ft | azēn rīkēn hē.ēr |
28. ly.sifer isnit mdēn hē.mēlēblē.vē | strikzwe.vēls zījn ouderwets ly.sifars |
29. dē fō.lkīndēr(ē) hm mītsēm.stēr nōrdē zē.j ēwīst | fīk ēhat = schrik gehad |
30. ikantōX ni kumē ē.r of vārīkl5.r bm ook vārdakl5.r bm
31. dē ku.ēn drījkē grē.ēX linmē.ldrījk | linzō.tkuk | linzō.tmē.əl |
32. hē.i kanīgō.n wā.rēkē - hē.i het kē.lpin | pin mdē kē.l - mdēkō.p |
33. mō.k izēn stē.l m en ōndibē.zēm | dy.jē distē.əl ōndē bē.zēm |
34. nē.jē mrtēkēgēls wōrtēr nime.r ēspalt | spō.ēlē = spēlēn |
35. hē.j en hē.ila - ik hējē altwē.jkē.r ērupē
36. di pē.r isnirip dō.r zit nōgēn wītpījtjē mt klōkhy.s | wītpījtjēs |
37. zē bm nōrt la.ntu (la.nt is bouw- en weiland - tftelt is het heideveld) | thōrsēvālt is de naam van een buurtschap, vroeger hei geweest |
38. zē hetām ē.rsēn gēlt hēlēpē upmā.kē | en tu isē fōrtēgō.n | fanzēnsēntē ōfhēlēpē |
39. hē.i zālēt en zalt nō.t fēr brājē
40. zīstē hēlēfāndērmēlēk kwīt
41. dē man mu.t sēn vrō.u bēfā.rēmē (mu.t of my.t)
42. mdē fēldē zwēmē isXēvō.lēk | mdē rē.in |
43. hē.i het fē.lprō.tjēs umdatē en umdatī sta.rēkīs nu = nu |
44. wē.i mu.tē dō.r dē hēlēfan hēbē enjālī dē ā.ndērē hēlēf
45. hēlēpās dābēt upbō.rē ook hēlēptābēt isup bō.rē
46. ōnzē mētsēlō.r isō vēt aspēk - zodīk azēm bē.r
47. zē du.n umēn wēdēnfāp wītē.rstē sprījē kōn | zēprobe.rē |
48. dē bomkwe.kēr zāl dē bō.m ēntē
49. dutrō.mas dīXt of tu (ō.m is ruitēn met omlijsting) dudaly.kē is dīXt (ly.kē zījn blindēn buitēn)
50. zē bēgmē altēlē.jē vārde kārēk en kārēk (VL.)
51. hēdēsprē.i en bētsprē.i - kīkērdrīl - vēsprē.i jē - y.tsprē.i jē - vēbrē.i jē (tweede element van ē.i zwak) - y.tbē.i jē - bērsē.i jē en klō.ər mākē - mēst strō.jē - bro.ēt smē.rē | twe.j snē.jē (boterham niet gebruikt) |
52. di vrōu hētēr hō.r lō.tē knīpē en ofknīpē (VL.)
53. zēn vō.dēr en vō.r het ām zē.sjō.r lay nōfō.l lō.tēg5.n
54. ikhētām ōfērō.jē umzōlō.t layzēt wō.tēr tēg5.n
55. vō.lēvē.rzē zījēnifē.l mdē.zē strē.k of by.r
56. ē.rdēpōtē bmīfē.lwē.r | kēlsē pōtē |
57. dēfītēr stō. bē.idēnō.vē - optē hē.r ( = in de grote woonkeuken)
58. imē.r t ist nōX tē kō.ūt um tē kō.tē en kōtēbālē
59. di kē.rs gif Xut līXt wōr | hēldēr |
60. hē.i trukētpe.r t ōnzē(n) start
61. mditit kwāmē jāli idēr jō.r nōr dē kārēmīs
62. dē pō.tēr zē.j datōnzē līvēn hē.r vōlmō.kt is | dē dō.mēnē.j |
63. jēzāX mīn wēl mōr jē zē.i nīks tē.gēmē
64. dē zwō.lēwē zālē wēl gō.uw tērāXkumē
65. gō.jē vāndō.X nī kō.r tē | gō.jī vānō.vēnt kō.r tē = ga jij vanavond kaarten? |
66. ē.tēzē.i ō.k Xrē.iX kē.is | ē.tēzē (VL.) |
67. sēn mō.tēr iskēpōt - hē.i zitm mēkō.r ook hē.i het mōnkēmēt
68. tīzēn wā.rēmē dāXēwīst en tīzēn mō.jē en zāXtē ō.vēnt | bār wōrdt vāak als versterking gebruikt ook izēX bv. in izēX hē.t |
69. di jūŋē (ook dat jūŋ en dat jūŋētjē) di lopt upsēn blō.tē vūtē | pō.tē is platter |
70. dō.r izēn bārst mdē kōn ook dē kōn isēbā.rstē
71. ikwō.u datēpōst ook wēl brī.vēbō.j ēm brīf brōXt
72. ik hēpin ōnmēn hart ook mēnhart dy.tē.r (hā.r (VL.))
73. ikān mīXm dīwarsē mmē umgō.n
74. nā. fōftit spanēwēt pē.r t fārdēnē.jē kār (ook nat fōftē) | kār (VL.) |
75. ik hēdēmījtjē kō.r(t)s fan vō.r dē mīdēXal

76. de zu·en vande ko·ntj izok soldo·t ewist | de juŋ van ieder ander |
77. we·tjē gm wō.gēmō.kēr ouden rō.jēmō.kēr tē wu·anē - em po·art (= een ereboog) - em bo·uX umtē ſitē
78. de ro·zē hebē en hēn laŋē do·rēs
79. ikXelo·fter niks fan ook gmste·k fan | en wo·art |
80. tkintjē was do·t vardazet konēdo·pē
81. zēn o·ugē en zēn o·urē lo·upē | hē.i het lo·u pēndē o·rē |
82. hē.r de·rnjē ismīden ma·ntjē nōrt bōsego·n um bramēls tē plākē
83. do·r izēn tre·j ytelē.r | enle·r van twmtēX tre·jē | spōrt |
84. hē.i zētēzēn mul wa·gēwit o·pē en frō·uwde bar hart | hē.i go·idē ensmul o·pē |
85. dēmmsē zōXtēniks anders as Xelt en rikdum | gelt en gut |
86. dērmō·nt is drēX tandēndō·rs (ook dro·X van mond, maar drō·eX van een sloot (VL.))
87. di wēX lopt krum - ajē diwēX lopt lojē enēn·tum | tizēn ē·ntum | di dre·jt |
88. ikōX fardē kle·inē juŋē antrum ook etjūjetjē en trumētjē | de kukistrum = de koekjestrommel |
89. de buk is do·t of kēpōtegō·n - hē.i is estukt mēn kōrst
90. zēn ve·rfē was kort mōr kra·XtēX | en kort stakjē mōr bar mo·j | das Xut |
91. mdē ſō·dy·w izet bestē hō·uwe
92. enſater mut Xut kanē rixtē (rixtē gebruikt in de schietsport, ml·kē bij jaren)
93. zō·kīs normēn hut en zō·k mēn hut is op
94. kwet nit wōrēkam zō·kēmūt ook wō·kam mut sō·kē
95. en kō·uwē kelder is Xut fart bi·r
96. ikmēs oēblut drinjkē umantē sta·rōkē
97. ikmu·t e·rzet fur upē de·l krē·yē | mdēstal |
98. min brō·r was mō·j | mī·nbro·r |
99. demelēkbur mō·ktēn grō·tē rit | tu = toen |
100. di kārēmek is ſānēzy·r - sty·rtēm dēr mōr mē·j wērēm | ge·vam |
101. wē zō·uwē en zōwē dipat mēny·r kažē volmō·kē
102. dēr valt niks upam tē zē·gē en zē·igē - hēi is ba·sēky·r - b) dazēnsēky·r warēkjē
103. hē.i kum nō·t emēny·tēlo·t | is alto·es uptit |
104. mitō·lijē bmdērba·rēgē di vy·rspy·gē - spy·gē is ook vomeren, ook kōtsē - tafē is verwijderen van speeksel
105. dōrēvjī do·ruptēdo·uwē
106. mō·rēm (= Arnhem) hebēzē enstak fandē braX ēvō·rē | imbo·m |
107. jē mu·t ons fēlnj is kumē kike
108. hē.i is fan lō·vō ēkumē midēngujē buj kXelt | ba·vō·el |
109. didō·r isfan bō·kēhō·ut (X)ēmōkt | ombō·k = een beukeboom |
110. engetrō·uwde vrō·u ook engetrō·uwt frōmēs mu·t kanē nē·jē
111. ikhet hir grēseze·jt mōr twas Xingutsō·t
112. de (bi·r)brō·uwer zē.it dat nōX tē dy·ris umtē bō·uwē | dēmbō·u bme = het gewas geoogst |
113. ba·kē - ik ba·k - ji ba·kt - hē.i ba·k(t) - bakti - wē.i en wē ba·kē - ik baktē -ji baktē - hē.i baktē - wē ba·ktē - wē hebē ēba·kē | bēfy·t bakē |
114. bijē - ik bij - ji bit - hē.i bit - wē.i bijē - bijēwē - ik bō·j - ik heb ēbō·jē - bō·jē zē.i dērok up | hali 3<sup>e</sup> pers. meerv. |
115. tizēn kle·intjē - mōrēn fin dŋj (een schraal mager kind) | en nōr dŋj = een kind, dat klein van stuk is (Hierdoor geen afkeuring maar medelijden uitgedrukt) | Van een sigaar : hē.i is kle·in mōrgut | dazēn mōrō·kēl best dŋj |
116. jē kant hir ē·iēr krigē upē mart | ma·rēk (VL.) |
117. hē.i hetzē.it datj an min dēnkē zal (tweede element van ē.i zwak)
118. de mē.it sē.it dat hē.i gēlik ha·t (de mē.it sē.i is verl. tijd - de mē.it sē.it is teg. tijd)
119. dēr wō·rē vē·if prē·izē
120. onderdi ē·ikēbō·m lē·igē vō·l ē·ikēls
121. twō·tēr zaldō·lēk ook dērēk gō·n kō·kē - tkoktal
122. thō·j isnoXrō·n - tīsnoX mōrnet Xēmē.it | pas emē.it |
123. majōnē.zē mō·kēzē mītēdo·jēr vanēnē.i
124. da bompjē zaldō·r la·stēX kanē grō·jē | emō·jē·lākē of la·stēXē tō·k = een moeilijke taak |
125. de pastō·r hē(t) Xujē win | zy·pē = zuijpen |
126. onso·uwē hys is ofēbrā·nt (tweede gedeelte van o·u is zwak)
127. de melēk spō·ē·yt of spat ytātē·yjēr vande ku (meerv. kuje)
128. de kōster lō·ē·ytēklōk - en kry·s - twe·j kryšē | zē lō··yjē al | o··vōrlē··yjē |
129. de bō·mē vande krē·y·wō·gē by·gē dōr onder tXēwX(t) | de krē·y·wō·gēbō·mē |
130. dētwe·j dō·ē·ytērs kwamēnōr by·tē
131. zē hebanam bont en bla·uweslō·gē
132. dēsō·us iz em bitjē dan ook frō·j | en flō·uwē kē·al | en frō·jēde·rē = een schraal meisje |
133. dēsne·uw en snō·uw lē.it dŋk | ēsne·wt en ēsne·wt |
134. tīs hā·r lajēlē·jē dakjē (g)ēzi·en het | de·uwōX·hē.it |
135. ni·upō·rt wōrt nu en hē·lē nē·ijē stat.
136. dun - ik dudēt en dyjēt - ji dy·dēt - hē.i dy·dēt - wē.i en wē dunēt - jali du·nēt - hali en zē dunēt - ik de·jēt - ji de·jēt - hē.i de·ijēt - wē de·jēnēt - jali de·jēnēt - hali en zē de·jēnēt - de·j ik dāt - dedi et mōr - de·jēzē et mōr en de·jē hali et mōr
137. do·pē - do·pjērēk - do·pfont - de soldō·tē
138. dōrē - hē.i dōrst - hē.i dōrstē - hē.i hetōdōrst
139. bindē - ik bin - ji bint - hē.i bint - wē bindē - jali bindē - zē en hali bindē - bint hē.i en bintj - ikhetōbōndē
140. Locale landmaten : en ruja·nt = 1|7 o·rē - em byndēr - 700 ruje - ēma·rēgē = 600 ruje | dy·mstōk = duimstok |
141. Locale waternamen : de lanteršē be·r·k - de bōrēvōlsē be·r·k - de hē·islo·t - de bre·j ſō·ōtēr·plā (bre·i·fō·tē is de naam van een boerderij) - de mō·nēkōlē·ē en be·rskōlēk op buitenplaats Lambalgen | de grift komt bij Scherpenzeel in de Lunterse beek |

De naam van deze plaats in haar eigen dialect is *fa.rpøzɛ.l*

De inwoners heten *fa.rpøzɛ.lørs*

Hun bijnaam is *klokədive* (De Scherpenzelers wilden in Woudenberg de torenklok gaan stelen; ze werden met keien verjaagd. De Woudenbergers heten evenals de Amersforters *ka.ijətrekərs*

In Leersum zegt men :  
*le.rsəm izənhø.χəwɛst*  
*a.mərʊgə izən kra.jənst*  
*wɛ.ik izənsχə.atstul (wɛ.ik is Wijk bij Duurstede)*  
*lambruk izən wø.tərpul*

De taal van Scherpenzeel wordt belpottelijk gemaakt in het zinnetje : *m fa.rpøzɛ.l sɛ.rəzə də ʃə.pə datsant en ʃa.nɪts bɛ.ɪʃmɛl mðə ʃy.r* (De familienaam Schimmel komt in Scherpenzeel en omgeving veel voor.

Aantal inwoners op 1 januari 1951 : ± 2500 inwoners.

Taaltoestand. Gedeelten van de plaats : *ət da.rəp* (= het centrum) - *də krumə huk* - *ət ø.sɛ.int* - *də dwardsdɪk* - *də hø.ləvut* - *də knɔpstr.ət* - *lambaləgə* - *tflit* (ligt bij de beek) - *də brukə* (3 boerderijen bij de beek).

Er is geen verschil in het dialect van de verschillende gedeelten. De echte Scherpenzelers spreken onder elkaar dialect.

Er zijn in Scherpenzeel nog een vrij groot aantal boerderij, waarop men landbouw met veeteelt (gemengd bedrijf) uitoefent, ook zijn er speciale pluimveebedrijven, verder zijn er 2 textiel fabrieken met 60 à 70 man en 40 man personeel, een knopenfabriek, fabrieken waar kettingkasten voor fietsen worden gemaakt, een metaalwarenfabriek en rijwielfabriek. (Mensen uit de omgeving komen in Scherpenzeel werken). In Scherpenzeel is ook een belangrijke eiermarkt.

Zeglieden : 1. Willem Methorst, 58 j. ; hier geb. ; bakker ; heeft hier altijd gewoond ; V. en M. van hier ; spreekt gewoonlijk Scherpenzeels.

2. Jan Overeem ; 44 j. ; hier geb. ; handelsreiziger ; heeft hier altijd gewoond ; V. en M. van hier ; spreekt in Scherpenzeel Scherpenzeels.

3. Geertruida Overeem-Veldhuizen ; ± 40 j. ; hier geb. ; boerin ; heeft hier altijd gewoond ; V. en M. van hier ; spreekt gewoonlijk Scherpenzeels (Nr. 3 is aangetrouwde nicht van nr. 2). (Later lijst van Scherpenzeel nog eens doorgenomen met G. Vlastuin, hoofd der school te Austerlitz bij Zeist, die uit Scherpenzeel geboortig is en er tot zijn 25<sup>ste</sup> jaar heeft gewoond).